

II

(Незаконодателни актове)

ПРЕПОРЪКИ

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2021/402 НА КОМИСИЯТА

от 4 март 2021 година

относно ефективна активна подкрепа за заетостта вследствие на кризата с COVID-19 (ЕАПЗ)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

- (1) Пандемията от COVID-19 и извънредните мерки, необходими за ограничаване на разпространението на вируса и за защита на живота на хората, причиниха голямо и продължително икономическо сътресение в Европейския съюз. През третото тримесечие на 2020 г. БВП на ЕС беше с почти 4,2 % по-нисък в сравнение със същото тримесечие на предходната година. Силно, но непълно възстановяване бе отчетено от втората половина на 2020 г., но се очаква увеличаването на броя на заразените да доведе до умерено свиване и да забави възстановяването до втората половина на 2021 г. ⁽¹⁾
- (2) Мерките на политиката, предприети в отговор на пандемията от COVID-19 както на национално равнище, така и на равнището на ЕС, изиграха много важна роля за ограничаване на социално-икономическите последици от пандемията. Използването на схеми за работа при непълно работно време и на подобни мерки за запазване на работните места досега допринесе за ограничаване на нарастването на безработицата в сравнение със спада в икономическата активност. На равнището на ЕС безработицата е нараснала с по-малко от един процентен пункт между първото и третото тримесечие на 2020 г. За политиките бе отпуснато гъвкаво финансиране от европейските структурни и инвестиционни фондове по линия на инвестиционните инициативи в отговор на коронавируса (ИИОК ⁽²⁾ и ИИОК+ ⁽³⁾) и от Европейския инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Европейска комисия (2021 г.): Европейска икономическа прогноза — зима 2021 г. (междинна). European Economy, Institutional Paper 144, февруари 2021 г.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета от 19 май 2020 г. за създаване на Европейски инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) вследствие на избухването на COVID-19 (ОВ L 159, 20.5.2020 г., стр. 1).

- (3) В перспектива предизвиканите от кризата промени в моделите на потребление и двойният екологичен и цифров преход, подпомоган от Европейския зелен пакт ⁽⁵⁾ и Европейската стратегия в областта на цифровите технологии ⁽⁶⁾, ще преобразят нашите икономики. Някои сектори може да не се възстановят напълно известно време, ако въобще се възстановят, а предприятията може да излязат от кризата, изпитвайки финансови затруднения ⁽⁷⁾. Въпреки че Европейският зелен пакт движи стратегията ни за растеж и се очаква преходът към по-екологична икономика да създаде до 2 милиона допълнителни работни места в целия ЕС до 2050 г. ⁽⁸⁾, работните места в определени сектори и региони ще бъдат изложени на риск от изместване. Тези промени могат да доведат до увеличаване на безработицата в краткосрочен план, а създаването на нови качествени работни места може да отнеме време в зависимост от икономическите перспективи и наличието на квалифицирана работна ръка. Нарастващата безработица и увеличената неактивност ще доведат до загуба на умения, което може да има отрицателни последици за засегнатите лица и за икономиката като цяло. Ако не бъдат предприети ефективни мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация, съществува риск безработицата да стане постоянна.
- (4) Ако не бъдат предприети подходящи мерки на политиката, съществува вероятност младите хора да платят най-високата цена. Между първото и третото тримесечие на 2020 г. ⁽⁹⁾ увеличението на младежката безработица е три пъти по-високо от това на общото равнище на безработицата. Забавеното навлизане на пазара на труда може да се отрази на това поколение в продължение на години.
- (5) Съществува също вероятност кризата да повлияе отрицателно на положението на пазара на труда на групите, които са в неблагоприятно положение или са по-слабо представени на пазара на труда, като например жените, по-възрастните работници, нискоквалифицираните лица, хората с увреждания, живеещите в селски и отдалечени райони, ЛГБТИК лицата, ромите и други етнически или расови малцинства, особено изложени на риск от изключване или дискриминация, както и тези с мигрантски произход. По-конкретно, въпреки че понастоящем средното равнище на заетост на жените в ЕС е по-високо от когато и да било, много жени продължават да се сблъскват с пречки пред навлизането и оставането на пазара на труда и тяхното равнище на заетост следва да се подобри ⁽¹⁰⁾.
- (6) Необходим е стратегически подход на равнището на ЕС и на национално равнище с цел постигане на постепенен преход между спешните мерки, предприети в контекста на пандемията, и мерките, необходими за улесняване на процеса на преразпределяне на работната сила и капитала по време на възстановяването. ЕС и държавите членки следва да действат заедно за насърчаване на динамично, придружено от създаването на работни места и приобщаващо възстановяване и за улесняване на екологичния и цифровия преход в рамките на европейския пазар на труда. Следва да се обърне внимание на рисковете от постепенно премахване на спешните мерки, без да се прилагат ефективни нови политики за подпомагане на работниците и предприятията по време на възстановяването.
- (7) Необходим е съгласуван набор от активни политики по заетостта, състоящи се от временни стимули за наемане на работа и за преминаване към нова работа, политики в областта на уменията и подобрени служби по заетостта (наричани по-нататък „ефективна активна подкрепа за заетостта“ или мерки за ЕАПЗ), за да се подпомогнат преходите на пазара на труда в контекста на възстановяването и двойния преход, като за тази цел се използват пълноценно наличните средства от ЕС.
- (8) Своевременната и добре замислена подкрепа за заетостта може да бъде от полза за работниците и предприятията, както и за икономиката и обществото като цяло. Ако получат своевременна и активна подкрепа, работниците в засегнатите от кризата икономически сектори е по-вероятно да намерят качествени работни места в разрастващи се сектори като екологичния и цифровия сектор или в сектори с иновативни бизнес модели, но също така и в социалната икономика и в секторите, в които липсва квалифицирана работна ръка, като например здравеопазването и грижите.
- (9) Временните стимули за наемане на работа на пазара на труда могат да допринесат за насърчаване на създаването на качествени работни места на фона на слабия икономически растеж по време на първоначалните етапи на възстановяването. Те следва да бъдат целенасочени и да бъдат разработени с цел улесняване на преминаването от едно работно място на друго, както и създаването на работни места, които нямаше да бъдат създадени без тези стимули. Целевите групи могат да включват уязвимите и слабо представените групи от населението, включително младите хора, навлизащи на пазара на труда. По-конкретно подкрепянето на чиракуването може да допринесе за

⁽⁵⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Европейският зелен пакт“ (COM(2019) 640 final).

⁽⁶⁾ Европейска комисия (2020 г.), стратегия на ЕС „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“.

⁽⁷⁾ Според анализ, извършен от служители на Банката за международни разплащания, може да се очаква рязко увеличаване на фалитите на предприятия до края на 2021 г. в развитите икономики. За повече информация: Banerjee, R. Cornelli, G. and E. Zakrajsek (2020) „The outlook for business bankruptcies“ BIS Bulletin № 30.

⁽⁸⁾ Европейска комисия (2019 г.), Employment and Social Developments in Europe 2019.

⁽⁹⁾ Между първото и третото тримесечие на 2020 г. безработицата в ЕС сред хората на възраст между 15 и 24 години се е увеличила с 3 процентни пункта, докато общото равнище на безработицата се е увеличило с 0,8 процентни пункта. Източник: Евростат.

⁽¹⁰⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020—2025 г.)“ (COM(2020) 152 final).

развиване на уменията, които се изискват на пазара на труда, и да помогне на младите хора да си намерят работа. Освен това стимулите за преминаване към нова работа, които насърчават наемането от нови работодатели на работници, изложени на риск от съкращаване, могат да допринесат за улесняване на този преход и за увеличаване на предлагането на умения в разрастващите се сектори. Подкрепата за предприемачеството, като се поставя специален акцент върху младежта, жените и социалните предприемачи, може да бъде полезно допълнение към тези мерки, включително подкрепа, за да им се помогне да се справят с някои от най-големите предизвикателства пред МСП, като например регулаторни задължения, забавени плащания и достъп до финансиране.

- (10) Икономическата литература показва, че стимулите за наемане на работа могат да доведат до по-голямо средно увеличение на заетостта в сравнение с други видове активни политики по заетостта. Заедно с програмите за обучение те имат най-голям средносрочен и дългосрочен ефект, тъй като подобряват пригодността за заетост на работниците и техните умения. Стимулите за наемане на работа и за преминаване към нова работа, съчетани с обучение на работното място, могат да бъдат по-ефективни за предоставянето на умения, които са подходящи за пазара на труда, в сравнение с други форми на обучение. Рискът тези стимули да допринесат за създаването на работни места, които така или иначе щяха да бъдат създадени, може да бъде намален чрез насочване, наблюдение и постоянни изисквания за заетост. Освен това този риск е по-нисък в условията на криза, когато мерките за наемане на работа и за преквалификация е по-вероятно да имат положителен ефект ⁽¹¹⁾.
- (11) Възможностите за повишаване на квалификацията и за преквалификация, насочени към нуждите на пазара на труда, могат да бъдат от полза за всички предприятия и работници, но особено за съкратените работници или работниците, изложени на риск от съкращаване, в контекста на значителни структурни промени на пазарите на труда. Тези мерки следва да се основават на съответни данни за уменията и на индивидуализиран подход, като се гарантира, че работниците имат достъп до индивидуални финансови и нефинансови надбавки за обучение. Кратките курсове за обучение могат да играят важна роля и да бъдат сертифицирани чрез микроквалификации и също така подкрепят партньорствата между публични и частни заинтересовани страни.
- (12) Ефективните политики за насърчаване на преминаването от едно работно място на друго следва да бъдат придружени от добре функциониращи служби по заетостта, които разполагат със засилен институционален капацитет и са способни да предоставят индивидуализирана подкрепа на лицата, търсещи работа, включително чрез засилено използване на цифрови инструменти.
- (13) Европейската рамка за качествено и ефективно чиракуване ⁽¹²⁾ и рамката за качество на стажовете ⁽¹³⁾ предоставят насоки и най-добри практики, които ще придобият още по-голямо значение в контекста на възстановяването. Малките и средните предприятия (МСП) следва да бъдат особено подкрепяни да предоставят възможности за чиракуване, включително чрез временни бонуси за наемане на работа или намаляване на разходите за труд, когато е целесъобразно.
- (14) Социалните партньори играят жизненоважна роля за по-доброто възстановяване на нашите икономики, като същевременно допринасят за преодоляване, чрез диалог, на последиците за заетостта и социалните последици от пандемията и на предизвикателствата, свързани с двойния преход. Рамката за качество на ЕС за предвиждане на промените и реструктуриране насърчава, наред с другото, тяхното участие в операции по реструктуриране, в предвиждането на промените и в набелязването на нуждите от умения.
- (15) В контекста на реструктурирането на предприятията от съществено значение ще бъде улесняването на преразпределянето на работната сила. Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁴⁾ гарантира, че жизнеспособните предприятия, които изпитват финансови затруднения, имат достъп до ефективни инструменти за ранно предупреждение и до рамки за превантивно реструктуриране, за да продължат да функционират. Рамката за качество на ЕС за предвиждане на промените и реструктуриране ⁽¹⁵⁾ очертава добри практики за предвиждане на нуждите от умения и обучение в процесите на реструктуриране на предприятията.

⁽¹¹⁾ „Програмите по линия на активната политика по заетостта като цяло са особено успешни, ако участниците се запишат в програма по време на икономически спад и напуснат програмите през период на благоприятни икономически условия.“ Card, D., Kluge, J., & Weber, A. (2018 г.). What works? A meta-analysis of recent active labor market program evaluations. Journal of the European Economic Association, 16(3), 894-931, стр. 34.

⁽¹²⁾ Препоръка на Съвета от 15 март 2018 г. относно Европейска рамка за качествено и ефективно чиракуване (ОВ С 153, 2.5.2018 г., стр. 1).

⁽¹³⁾ Препоръка на Съвета от 10 март 2014 г. относно рамка за качество на стажовете (ОВ С 88, 27.3.2014 г., стр. 1).

⁽¹⁴⁾ Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 18).

⁽¹⁵⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: „Рамка за качество на ЕС за предвиждане на промените и реструктуриране“ (COM(2013) 882 final).

- (16) Новата промишлена стратегия за Европа ⁽¹⁶⁾ има за цел да бъде изградена глобално конкурентоспособна, неутрална по отношение на климата, чиста, кръгова и цифровизирана европейска промишленост. Тя е тясно свързана с европейските промишлени екосистеми, които обхващат всички участници във веригата за създаване на стойност: от предприятията до академичните среди, научноизследователските организации, доставчиците на услуги и доставчиците на стоки. Идентифицирането на екосистемите може да осигури полезна рамка за набелязване на нуждите от умения.
- (17) Според Европейския стълб на социалните права всеки има право на подкрепа за подобряване на перспективите за заетост или самостоятелна заетост, включително подкрепа за търсене на работа и обучение, докато условията на заетост следва да отговарят на критериите за качество ⁽¹⁷⁾.
- (18) Насърчаването на приобщаването изисква осигуряване на равни възможности при преходите на пазара на труда без оглед на пол, расов или етнически произход, вероизповедание или убеждения, увреждания, възраст или сексуална ориентация. Нискоквалифицираните възрастни/възрастните със слаби умения и хората с мигрантски произход следва да останат в центъра на вниманието. Аналогично нито една територия не бива да бъде забравена — от големите градове до селските, крайбрежните или отдалечените райони в целия ЕС, включително най-отдалечените региони.
- (19) Пакетът за подкрепа на младежката заетост ⁽¹⁸⁾ беше приет с оглед на трудностите, пред които са изправени младите хора в целия ЕС, за да им се осигури опора, която да допринесе за стабилната им интеграция на пазара на труда. В отговор на това държавите членки приеха две препоръки на Съвета за укрепване на гаранцията за младежта ⁽¹⁹⁾ и на професионалното образование и обучение ⁽²⁰⁾ и понастоящем ги прилагат.
- (20) В Европейската програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост ⁽²¹⁾ се определя всеобхватен план в подкрепа на развитието на повече и по-добри умения, за да се улесни адаптирането към променящия се пазар на труда. Освен това в Пакта за уменията ⁽²²⁾ публичните и частните организации се приканват да обединят усилията си и да предприемат конкретни действия за повишаване на квалификацията и преквалификация на хората в Европа.
- (21) Пакетите от мерки на политиката за ЕАПЗ ще бъдат най-ефективни, ако бъдат подкрепени от подходящите рамкови условия, включително съвременни институции на пазара на труда, премахването на пречките пред инвестициите, навлизането и излизането на предприятията от пазара, както и растежа им, ефикасна система за данъчни облекчения, добре функционираща публична администрация в общ контекст на устойчиви публични финанси. Още по-важно е изпълнението на съответните специфични за всяка държава препоръки, приети от Съвета в рамките на европейския семестър, за да се насърчи икономическото възстановяване и да се гарантира, че то ще доведе до трайни последици.
- (22) Справянето с предизвикателствата на пазара на труда в контекста на възстановяването и двойния преход изисква да се отделят достатъчно ресурси за финансирането на мерките за ЕАПЗ. Като хоризонтален принцип държавите членки трябва да гарантират липсата на двойно финансиране, предоставяно от програмите и инструментите на Съюза. Те трябва също така да гарантират, че тези мерки за подкрепа са разработени по такъв начин, че да са съобразени с правилата за държавна помощ, когато това е приложимо.

⁽¹⁶⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: „Нова промишлена стратегия за Европа“ (COM(2020) 102 final).

⁽¹⁷⁾ Съвет на Европейския съюз (2017 г.), Междуинституционална прокламация относно Европейския стълб на социалните права.

⁽¹⁸⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Подкрепа за младежката заетост: мост към работните места за следващото поколение“ (COM(2020) 276 final).

⁽¹⁹⁾ Препоръка на Съвета от 30 октомври 2020 г. относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“, и за замяна на Препоръката на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта (2020/C 372/01, ОВ С 372, 4.11.2020 г., стр. 1).

⁽²⁰⁾ Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 г. относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост (2020/C 417/01, ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1).

⁽²¹⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Европейска програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост“ (COM(2020) 274 final).

⁽²²⁾ Европейска комисия (2020 г.), Пакт за уменията.

- (23) Активните мерки на пазара на труда и мерките, насочени към повишаване на капацитета на публичните служби по заетостта, могат да получават подкрепа по линия на структурните фондове, по-специално Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) ⁽²³⁾ и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) ⁽²⁴⁾, както и Фонда за справедлив преход ⁽²⁵⁾, Европейския фонд за приспособяване към глобализацията за съкратените работници (ЕФПГ) ⁽²⁶⁾, помощта за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа (REACT-EU) ⁽²⁷⁾ и резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит ⁽²⁸⁾. Държавите членки могат също така да се възползват от подкрепата на инструмента за техническа подкрепа (ИТП) ⁽²⁹⁾ за разработването и осъществяването на реформи в областта на уменията и активните политики по заетостта.
- (24) Мерките, очертани в настоящата препоръка в подкрепа на създаването на работни места и заетостта, по-специално тези, които са насочени към преодоляване на съответните предизвикателства, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, могат да бъдат подкрепени от Механизма за възстановяване и устойчивост като част от съгласувани пакети от реформи и инвестиции. Мерките за ЕАПЗ, предложени от държавите членки в техните планове за възстановяване и устойчивост, следва да спазват критериите за допустимост и оценка, определени в Регламента за създаване на Механизма ⁽³⁰⁾. По правило Механизмът не може да финансира рутинни разходи, освен в надлежно обосновани случаи, и може да финансира само реформи и инвестиции, които имат трайно въздействие и водят до структурни промени в администрацията или в съответните политики. Финансиране по Механизма ще се предоставя само след положителна оценка от страна на Комисията на отделните мерки, предложени от държавата членка, одобрение на планове от Съвета и задоволително изпълнение на съответните междинни и крайни цели.
- (25) В заключенията на Съвета относно европейския семестър за 2021 г. ⁽³¹⁾ държавите членки се насърчават да включат съществени реформи и инвестиции в областта на пазара на труда, социалната политика, здравеопазването и образованието и обучението в своите планове за възстановяване и устойчивост. В насоките на Комисията към държавите членки относно планове ⁽³²⁾ се подчертава, че те следва да бъдат възможност за насърчване на силен отговор от страна на политиката чрез подкрепа за пренасочване на политиките в областта на заетостта от запазване на заетостта към създаване на качествени работни места и подпомагане на преминаването от едно работно място към друго с цел улесняване и ускоряване на структурните промени,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

1. С оглед на предизвикателствата на пазара на труда, произтичащи от пандемията от COVID-19, от текущия преход от западащи сектори към икономически дейности с по-висок потенциал за растеж и по-висока стратегическа стойност в контекста на екологичния и цифровия преход, както и от демографските промени, държавите членки следва да насърчават възстановяването, придружено от създаване на работни места, и развитието на умения и да подпомагат хората в прехода им към нови качествени работни места, в съответствие със следните насоки:

Съгласувани пакети на политиката в подкрепа на преходите на пазара на труда

2. Държавите членки следва да разработят съгласувани пакети на политиката, съчетаващи временни и постоянни мерки, за да се справят с предизвикателствата на пазара на труда, породени от пандемията, и да осъществят успешно екологичния и цифровия преход.

⁽²³⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) (COM(2018) 382 final).

⁽²⁴⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (COM(2018) 372 final).

⁽²⁵⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Фонда за справедлив преход (COM(2020) 22 final).

⁽²⁶⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ) (COM(2018) 380 final).

⁽²⁷⁾ Регламент (ЕС) 2020/2221 на Европейския парламент и на Съвета от 23 декември 2020 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 по отношение на допълнителните средства и уредбата за изпълнение с цел оказване на помощ за улесняване на преодоляването на последиците от кризата в контекста на пандемията от COVID-19 и социалните последици от нея и за подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU) (ОВ L 437, 28.12.2020 г., стр. 30).

⁽²⁸⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит (COM(2020) 854 final).

⁽²⁹⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на инструмент за техническа подкрепа (COM(2020) 409 final).

⁽³⁰⁾ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

⁽³¹⁾ Заключения на Съвета относно европейския семестър за 2021 г.: заетост и социални аспекти на годишната стратегия за устойчив растеж за 2021 г.

⁽³²⁾ SWD(2021) 12 final, част 1/2.

3. Тези пакети на политиката следва да се състоят от трите компонента, разработени в настоящата препоръка: i) стимули за наемане на работа и за преминаване към нова работа и подкрепа за предприемачеството, ii) възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация и мерки за подкрепа и iii) засилена подкрепа от службите по заетостта за преминаването от едно работно място към друго. По-долу те се наричат мерки за ЕАПЗ. По-конкретно тези мерки следва:
  - да бъдат допълнени от изпълнението на съответните специфични за всяка държава препоръки, приети от Съвета в рамките на европейския семестър;
  - да се основават на набелязване на потребностите от умения и възможния недостиг на квалифицирани специалисти в различните икономически сектори и региони, включително промишлените екосистеми, определени в „новата промишлена стратегия за Европа“, за да се набележат тези с най-голям потенциал за създаване на качествени работни места и да се улесни преходът към неутрална по отношение на климата, ефективно използваща ресурсите и кръгова икономика в съответствие с Европейския зелен пакт;
  - да съдържат специален акцент върху екологичния и цифровия преход, като се основават и на предизвикателствата и възможностите, посочени в националните планове в областта на енергетиката и климата, както и на групите в неравностойно положение и по-слабо представените групи на пазара на труда, по-специално младите хора и жените.
4. Държавите членки следва да насърчават работодателите и представителите на работниците и служителите да предвиждат нуждите от човешки капитал, включително чрез съвместни диагнози, персонализирана подкрепа за служителите и външни партньорства за предоставяне на подкрепа на работниците, в съответствие с рамката за качество на ЕС за предвиждане на промените и реструктуриране.
5. Държавите членки следва да разчитат на социалния диалог и да включат социалните партньори в разработването, прилагането и оценката на политиките, които разработват, за да се справят с предизвикателствата на пазара на труда, породени от кризата с COVID-19.
  - i) *Стимули за наемане на работа и за преминаване към нова работа и подкрепа за предприемачеството*
6. Държавите членки следва да използват стимулите за наемане на работа и за преминаване към нова работа, за да насърчават създаването на качествени работни места и да подкрепят пригодността за заетост на работниците, като придружават преходите на пазара на труда от секторите в упадък към разрастващите се сектори, включително екологосъобразните и цифровите сектори. Тези схеми следва да бъдат целенасочени и временни, като подкрепата следва да бъде премахвана постепенно, и да включват подходящи предпазни мерки, за да се гарантира, че новосъздадените работни места са жизнеспособни и се запазват, след като стимулите не са вече в сила. Те следва по принцип да включват и силен елемент, свързан с обучението, който да отговаря на нуждите на пазара на труда, и да отчитат регионалното измерение на нуждите на пазара на труда, когато е уместно.
7. Държавите членки следва да въведат или да засилят схеми за подпомагане на чиракуването и платените стажове, по-специално в микро-, малките и средните предприятия и в секторите, изправени пред особен недостиг на умения. Тези схеми следва да включват силен компонент, свързан с обучението, и да подлежат на наблюдение и оценка, като предлагат път към стабилна интеграция на пазара на труда. Подкрепата следва да бъде обвързана със съответните рамки за насърчаване на качеството на работните места, като например Европейската рамка за качествено и ефективно чиракуване или рамката за качество на стажовете.
8. Държавите членки следва да подкрепят безвъзмездните средства за започване на стопанска дейност, заемите и собствения капитал за насърчаване на предприемачеството, придружени от подобрен достъп до социална закрила за самостоятелно заетите лица. Действията следва да съчетават финансова и нефинансова подкрепа за предприемачите, лицата, започващи отново бизнес, и потенциалните предприемачи. Следва да се разработи по приобщаващ начин съобразена с нуждите подкрепа за лицата, идващи от по-слабо представени групи и групи в неравностойно положение, както и за социалните, екологичните и цифровите проекти.
  - ii) *Възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация и мерки за подкрепа*
9. Държавите членки следва да въведат всеобхватни стратегии за уменията за различните икономически сектори и екосистеми, като за тази цел подкрепят сътрудничеството между предприятията, социалните партньори, институциите за образование и обучение, публичните служби по заетостта и други заинтересовани страни, в рамките на целите промишлени екосистеми и вериги за създаване на стойност или региони, в съответствие с Пакта за уменията, и да улеснят междусекторната и географската мобилност, също с оглед на осъществяването на екологичния и цифровия преход.

10. Държавите членки следва да съберат актуални данни за пазара на труда и уменията, включително на регионално, трансгранично и секторно равнище, които имат за цел да послужат за изготвянето на учебните програми за образование и обучение и да подпомогнат публичните служби по заетостта. Данните за уменията следва да бъдат широко достъпни за физическите лица и съответните заинтересовани страни.
11. Държавите членки следва да гарантират, че предоставянето на образование и обучение отговаря на нуждите на пазара на труда. По-специално програмите за професионално образование и обучение (ПОО) следва да предлагат балансирано съчетание от професионални умения и компетентности и да създават възможности за учене и чиракуване в процеса на работа, с акцент върху младите хора. Кратките курсове, които са съобразени в по-голяма степен с нуждите на работещите специалисти, могат да улеснят гъвкавите възможности за професионално развитие, включително за по-възрастните хора.
12. Държавите членки следва да предоставят на възрастните, независимо от сегашната им позиция на пазара на труда, права за обучение с гарантирано качество и професионално ориентиране, за да се отговори на бъдещите им професионални потребности. Обвързването на тези права, когато е възможно, с платен отпуск за обучение може да увеличи максимално техния потенциал.
13. Държавите членки следва да засилят капацитета за признаване и валидиране на ученето и опита, придобити извън формалното образование и обучение, за да гарантират, че работниците могат да съобщават своите умения на потенциалните работодатели, като по този начин насърчват ефективното преразпределяне на работниците в съответствие с Препоръката на Съвета от 2012 г. относно валидирането на неформалното и информалното учене и нейната оценка от 2020 г. В този контекст микроквалификациите могат да улеснят преносимостта и признаването на резултатите от обучението, придобити по време на кратки курсове или учебни занятия.

iii) *Засилена подкрепа от службите по заетостта за прелинаването от едно работно място към друго*

14. Държавите членки следва да предоставят индивидуализирана подкрепа на търсещите работа, която включва консултиране, ориентиране и наставничество, оценка и валидиране на уменията, помощ при търсене на работа, подкрепа за предприемачеството и насочване към социалните служби, когато е необходимо. Следва да се обърне специално внимание на младите хора, по-специално на тези, които навлизат на пазара на труда, и на борбата с предубежденията по отношение на пола и други форми на дискриминация.
15. Държавите членки следва да предоставят подкрепа на работниците, засегнати от реструктурирането на предприятия, в тясно сътрудничество с предприятията, които търсят допълнителни умения и работна сила. Тази подкрепа може да включва персонализирано професионално развитие, като им се предоставят уменията, необходими за прехвърляне на различни работни места в рамките на същото предприятие, планове за повторно наемане на работа или външно обучение и пренасочване към други предприятия, както и улесняване на трансграничната мобилност и насърчване на признаването или валидирането на уменията.
16. Държавите членки следва да гарантират, че публичните служби по заетостта разполагат с необходимия оперативен капацитет, за да предоставят пряко или по друг начин да допринасят за предоставянето на различните форми на подкрепа, посочени по-горе. Следва да се насърчват информационните дейности на публичните служби по заетостта, със специален акцент върху трудните за достигане трайно безработни или неактивни млади хора, в сътрудничество със социалните служби.

Възможности за финансиране, наблюдение и докладване

17. Държавите членки следва да отделят достатъчно ресурси за финансирането на мерките за ЕАПЗ, като същевременно гарантират липсата на двойно финансиране на мерките, които получават средства по програми и инструменти на Съюза. Държавите членки следва да гарантират, че мерките за подкрепа са разработени по такъв начин, че да са съобразени с правилата за държавна помощ, когато това е приложимо.
18. Държавите членки следва да използват пълноценно подкрепата, която е на разположение на равнището на ЕС от структурните фондове, по-специално Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), от Фонда за справедлив преход, Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ), помощта за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа (REACT-EU), резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит и инструмента за техническа подкрепа (ИТП), за да планират и изпълняват мерките за ЕАПЗ.

19. Държавите членки следва да включат мерки за ЕАПЗ в плановете за възстановяване и устойчивост, представени на Комисията за подкрепа по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост. В съответствие с условията, определени в правната рамка на Механизма за възстановяване и устойчивост, допустимостта на тези мерки ще зависи, наред с други критерии, от привеждането им в съответствие с обхвата и целите на Механизма, от приноса им за преодоляване на предизвикателствата, набелязани в съответните специфични за всяка държава препоръки, приети от Съвета в рамките на европейския семестър, и от тяхното взаимно допълване и координация с други програми и инструменти на ЕС с цел пълноценно и оптимално използване на наличната подкрепа.
20. Държавите членки следва да наблюдават и оценяват мерките за ЕАПЗ, така че да могат да бъдат разработени повече политики и интервенции, основани на факти, които да гарантират ефективно използване на ресурсите и положителна възвръщаемост на инвестициите, и да докладват чрез съществуващите рамки за опита и напредъка в насърчаването на заетостта и подпомагането на преминаването от едно работно място към друго.

Съставено в Брюксел на 4 март 2021 година.

За Комисията
Nicolas SCHMIT
Член на Комисията
